

Sarajevo, 7.7.2025. god.

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

SREBRENICA: TRI DECENIJE POSLIJE GENOCIDA

Opsada Sarajeva, rušenje Starog mosta u Mostaru, masakr u Ahmićima, pokolji u Stupnom Dolu, Grabovici, Trusini, na sarajevskim Kazanima, koncentracioni logori Omarska, Trnopolje, Sušica, Luka, Čelebići i drugi, rezultati su monstruoznih politika devedesetih čije klice i danas žive u političkim agendama pojedinih domaćih i regionalnih vlastodržaca. Kada se mislilo da je zlo dostiglo svoj vrhunac, da ne može više i dalje, dogodila se Srebrenica. U julu 1995. godine za vrijeme rata protiv Bosne i Hercegovine počinjen je genocid u Srebrenici kada je planirano i organizovano ubijeno više od osam hiljada muškaraca i dječaka. Tijela Bošnjaka su zakopana u brojnim masovnim grobnicama širom Podrinja, a kasnije su premješšana iz primarnih u sekundarne i tercijarne grobnice.

Svijet je ubrzo počeo da se suočava sa rezultatima zla. Istina se morala dokumentovati, a pravda zadovoljiti. Žrtve i njihove porodice pronaći mir. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), sudovi u Bosni i Hercegovini i regionu su osudili više od pedeset pojedinaca za individualnu i komandnu odgovornost za planiranje i učešće u genocidu. Uslijedile su inicijative i brojne rezolucije koje će imati za cilj priznanje genocida i komemorisanje žrtava. No, to nije sputavalo političke lidere i njihove birače da sistematski i svakodnevno negiraju genocid, nanose dodatnu bol porodicama ubijenih i ostavljaju trajnu mrlju na čovječanstvo i generacije koje dolaze.

Svi naponi komemorisanja srebreničkih žrtava ne bi bili uspješni da nije bilo civilnog društva koje je neumorno radilo na pomoći članovima porodica, širenju istine i dokumentovanju utvrđenih činjenica. Brojne su nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini i regionu koje danas, jednako kao i prije trideset godina, čuvaju sjećanje na žrtve genocida u Srebrenici. **Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK)** je od svog osnivanja imalo za cilj komemorisanje civilnih žrtava rata. Genocid u Srebrenici i očuvanje sjećanja na ubijene Bošnjake jula 1995. dio je godišnje agende. Samostalno ili u saradnji sa regionalnim partnerima organizovane su mnogobrojne kampanje, edukativne aktivnosti, ulične akcije i drugi vidovi komemorisanja, u želji da će svijet jednoga dana zajedno obilježavati dan sjećanja na žrtve srebreničkog genocida.

UDIK-ov izdavački rad je donio četiri publikacije o genocidu u Srebrenici. Na dvadeset i petu godišnjicu genocida UDIK je objavio Izvještaj Vlade Republike Srpske o događajima u i oko Srebrenice od 10. do 19. jula 1995. koji je entitetska vlada usvojila 2004. Druga publikacija koju je UDIK objavio 2020. nosi naziv „Srebrenica: 25 godina, Sjećanje na žrtve genocida“. Unutar ove knjige su dokumentovana imena 6.879 žrtava genocida ukopanih u periodu od 2003. do 2019. godine. Prošle je godine UDIK predstavio istraživanje koje se bavi medijskim izvještavanjem o ratnim događajima devedesetih sa fokusom na Srebrenicu i Vukovar.

U povodu tridesete godišnjice genocida u Srebrenici, UDIK predstavlja publikaciju „SREBRENICA: Tri decenije poslije genocida“ kojom želimo odati počast žrtvama genocida i članovima njihovih porodica koji se trideset godina neumorno bore za istinu i pravdu. Publikacija predstavlja svojevrсно sumiranje važnijih trenutaka u suočavanju našeg društva i svijeta sa monstruožnostima koje su zadesile Srebrenicu u julu 1995. godine.

Prvi dio publikacije pominje osnivanja Memorijalnog centra Srebrenica – Potočari, prvu kolektivnu dženazu, (ne)usvajanje važnih akata i rezolucija domaćih i međunarodnih tijela i reakcije javnosti na te dokumente. Obzirom na kompleksnost sudskih procesa, drugi dio publikacije ukratko sumira suđenja za ratne zločine i genocid u Srebrenici, a koja su vođena pred Haškim tribunalom, domaćim i regionalnim sudovima. Treće poglavlje je ujedno i najintimnije jer se ne fokusira na utvrđene činjenice već donosi lične priče i iskustva žena koje su govorile o genocidu i Srebrenici. Svima im se srdačno zahvaljujemo što su podijelile svoja sjećanja, misli i osjećanja.

Prilog ove publikacije donosi nekoliko dokumenata o kojima je bilo govora u poglavljima knjige. Dostupni su Nacrt Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a iz 2015. i Rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih nacija iz 2024. godine. Priložena su priznanja krivice Dragana Obrenovića, Dražena Erdemovića, Momira Nikolića i pismo Radislava Krstića iz juna 2024. u kome priznaje genocid u Srebrenici i traži da se pokloni žrtvama.

I na kraju, ova publikacija treba da posluži kao neki vid priručnika za sve one koji se žele upoznati i suočiti sa činjenicama koje se tiču srebreničkog genocida. Obzirom da je Generalna skupština Ujedinjenih nacija na sjednici 23. maja 2024. usvojila Rezoluciju kojom se jedanaesti juli proglašava Međunarodnim danom sjećanja na genocid u Srebrenici i osuđuju negiranje genocida i veličanje ratnih zločinaca, ova publikacija će biti koristan materijal u postizanju ovih namjera koje Rezolucija donosi.

Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK) pomaže post-jugoslovenskim društvima da uspostave vladavinu prava i prihvate nasljeđe masovnog kršenja ljudskih prava, kako bi se utvrdila krivična odgovornost za počiniocе, zadovoljila pravda i onemogućilo ponavljanje zločina. To je afirmacija vrijednosti otvorenog građanskog društva, sa jasno definiranim prioritetima u pogledu promoviranja, zaštite ljudskih prava, i uključivanja mladih u društveno-političke procese kroz mirovni aktivizam.

U D I K